

Statisztikai tájékoztató

Vas megye, 2013/3

Tartalom

Összefoglalás	2
Demográfiai helyzet	2
Munkaerőpiac.....	2
Gazdasági szervezetek.....	5
Beruházás.....	5
Mezőgazdaság.....	6
Ipar.....	7
Építőipar	8
Lakásépítés.....	10
Turizmus	10
Közúti közlekedési balesetek	12

További információk, adatok (linkek)

Elérhetőségek

Összefoglalás

Vas megye első három negyedévi társadalmi-gazdasági folyamatai változatos képet mutattak. A természetes népmozgalmi folyamatok az országosnál is kedvezőbben alakultak, s számottevően lassult a népességfogyás üteme. A munkaerőpiaci helyzet még nem stabilizálódott, ennek ellenére a megye területi összehasonlításban továbbra is az átlagosnál kedvezőbb helyzetben van. Az alkalmazásban állók száma a második és a harmadik negyedévben magasabb volt mint az előző év azonos időszakában, ez azonban nem tudta teljes egészében ellensúlyozni az első három hónapban bekövetkezett csökkenést. A munkanélküliség is nőtt, melyet piaci hatások mellett a közfoglalkoztatás is befolyásolt. A gazdasági szervezetek állománya az önálló vállalkozók gyarapodó száma következtében bővült, társas vállalkozást ugyanis az egy évvel korábbinál kevesebbet regisztráltak. A nyári hónapokban tovább fokozódott a beruházási aktivitás, a teljesítmény a járműiparban tavaly megvalósult nagy értékű fejlesztések miatt azonban elmaradt az egy évvel korábbitól. Az új teljesítések zöme még így is a húzóágazat eszközparkjának bővítését szolgálta. Az országot meghaladó mértékben nőtt az exportvezérelt ipar kibocsátása. A növekményt a járműipari termelőkapacitás bővítése és a kivitel felfutása alapozta meg, ami az ipari termelés több mint a felét állította elő. Csökkent az iparban alkalmazásban állók létszáma, így a termelékenység tovább javult. Az építőipar teljesítménye számottevően nőtt, az új szerződések nagysága azonban jelentősen csökkent, ami kedvezőtlen kilátásokat jelez. Továbbra sem javult a lakáspiaci helyzet, a kiadott engedélyek kimagaslóan növekvő száma azonban pozitív változásokat vetít előre főként a társasházi építkezések területén. Elsősorban a külföldi vendégek korábbinál kisebb érdeklődése miatt lanyhult a kereskedelmi szálláshelyek látogatottsága. Ennek ellenére javult a vendégházak kihasználtsága és nőtt a bevételük. A megye közútjain kevesebb baleset következett be és kimenetelük is javult.

Demográfiai helyzet

2013. első kilenc hónapjában az előzetes adatok alapján az országban 3,0%-kal kevesebb gyermek született és 3,4%-kal kevesebben hunytak el, mint az elmúlt év azonos időszakában, ami által a természetes fogyás 4,2%-kal mérséklődött.

Vas megyében ugyanezen időszak alatt az országosnál kedvezőbb volt a változás mértéke, 1464 csecsemő jött a világra, és 2608 ember hunyt el. Az élveszületések száma ezzel 0,2%-kal, a halálozásoké 3,8%-kal csökkent, így a természetes fogyás üteme 8,0%-kal lassult.

Számottevően csökkent a házassodási kedv a megyében, szeptember végéig 757 pár kötött házasságot, ami 6,0%-kal kevesebb, mint az előző év első kilenc hónapjában.

Munkaerőpiac

A KSH munkaerő-felmérésének adatai alapján 2013. harmadik negyedévében a Vas megyei munkaerőpiac kedvezőtlen változásokat mutatott. A 15–74 éves népesség átlagosan 58,6%-a volt jelen a munkaerőpiacon, ami kisebb mint az előző év azonos időszakában. Az aktívák számának fogyása csökkenő foglalkoztatottság és növekvő munkanélküliség mellett következett be. A megye helyzete ennek ellenére területi összehasonlításban továbbra is kedvező, a foglalkoztatási ráta (54,5%) a negyedik legmagasabb, a munkanélküliségi (7,0%) a harmadik legalacsonyabb az országban.

A vállalkozások, valamint a költségvetési és nonprofit szervezetek adatain alapuló megfigyelés alapján lényegében stagnált a foglalkoztatottság az országban. Az első három negyedévben átlagosan 2677 ezer főt alkalmaztak, ami 0,1%-kal több az előző év azonos időszakánál.

Hét megye és a főváros kivételével mindenütt bővülés következett be, ezt azonban a közfoglalkoztatás is számottevően befolyásolta.

Vas megyében negyedévről-negyedévre javult a foglalkoztatási helyzet, ez azonban teljes egészében még nem tudta ellensúlyozni az első három hónapban bekövetkezett létszámfogyást. Január-szeptemberben a megyei székhelyű, legalább öt főt foglalkoztató vállalkozások, valamint a költségvetési és a megfigyelt nonprofit szervezetek összesen 59,0 ezer főt foglalkoztattak, ami alig kevesebb, mint az előző év azonos időszakában. A versenyszférában 41,9 ezer, a költségvetésben 15,8 ezer főt alkalmaztak. Mindkét területen többen dolgoztak mint tavaly ilyenkor, a nonprofit szektorban azonban jelentős csökkenés következett be, melyet a kórházakat érintő szervezeti változás befolyásolt.

A létszám különbözőképpen változott az egyes nemzetgazdasági ágakban. A mezőgazdaságban és az iparban (ezen belül a feldolgozóiparban is) csökkent, az építőiparban nőtt a foglalkoztatottság. A feldolgozóipari ágak közül a megye gazdaságában meghatározó szereppel bíró járműgyártásban 5,8%-kal többen dolgoztak a tavaly ilyenkorinál, így e területen már több mint hat és félezren álltak alkalmazásban. A további feldolgozóipari ágazatok közül csupán a gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása, a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása, valamint az egyéb feldolgozóipar növelte humán kapacitását. Az élelmiszeriparban elsősorban a húságazatot érintő piaci folyamatok hatására alakult kedvezőtlenül a foglalkoztatottság, a textiliparban pedig az elmúlt évi termelésesökkenést ez évben követő növekedés még nem járt együtt létszám-bővüléssel. A szolgáltatási ágak felében nőtt az alkalmazásban állók száma a megyében, a nagyobb létszámot koncentrááló ágak közül a kereskedelem, gépjárműjavítás területén 5,1%-kal, a közigazgatásban 1,6%-kal.

1. tábla

Az alkalmazásban állók főbb adatai, 2013. I–III. negyedév

Megnevezés	Vas megye		Vas megye	Ország összesen
	összesen	az országos %-ában	2012. I–III. negyedév = 100,0	
Alkalmazásban állók száma, fő	59 025	2,2	99,9	100,1
ebből: fizikai foglalkozású	37 229	2,6	99,0	100,5
szellemi foglalkozású	21 797	1,7	101,5	99,7
Teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete, Ft/hó	196 118	86,2	104,8	103,6
ezen belül: fizikai foglalkozású	161 739	102,6	105,1	103,8
szellemi foglalkozású	253 045	83,8	103,9	103,6

A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 196,1 ezer forintot tett ki, ami 4,8%-kal nagyobb, mint az előző év azonos időszakában. Területi összehasonlításban a vasi bérek közepes nagyságúnak számítanak, a főváros és a megyék rangsorában a nyolcadik értéket képviselték. A fizikai foglalkozásúak átlagfizetése felülmúlta ugyan az országost, a megyei bérszínvonal ennek ellenére számottevően, 14%-kal alacsonyabb az átlagosnál. Nemzetgazdasági ágak szerint a fizikai és a szellemi foglalkozásúak keresete egyaránt az iparban volt a legmagasabb, míg a legalacsonyabb fizetések előbbi körben a humán egészségügyi, szociális ellátást, utóbbiban pedig a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátást jellemezték.

Az adókkal és járulékokkal csökkentett, családi kedvezmény nélkül számított nettó átlagkereset 128,5 ezer forintot tett ki az első három negyedévben, ami 5,7%-kal magasabb a tavaly ilyenkorinál (ugyanebben az időszakban a fogyasztói árak átlagosan 2,1%-kal növekedtek).

A munkavállalók fizetésükön kívül 9,3 ezer forintos juttatásban részesültek, így az átlagos havi munkajövedelem nagysága 205,4 ezer forintot tett ki. Az egyéb kifizetések összege 11%-kal nőtt a tavaly ilyenkoréhoz képest, így az összes munkajövedelem 4,5%-át képviselte. A rendszeres béren túli juttatások hányada a szállítás, raktározás gazdasági ágban tevékenykedő szervezeteknél alkalmazásban állók esetében volt a legmagasabb (11%), a kereskedelem, gépjárműjavításban pedig a legkisebb (2,4%).

2013 szeptemberében a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai alapján 484 ezer álláskeresőt tartottak nyilván Magyarországon, 8,1%-kal kevesebbet, mint tavaly ilyenkor. Mindössze két megyében (Vas, Zala) következett be növekedés a vizsgált időszakban. Az országostól eltérő tendencia miatt, melyet piaci hatások és a közfoglalkoztatás is befolyásolt, Vas megyében a harmadik negyedév végén 7566 munkanélküli szerepelt a nyilvántartásokban, mely 3,9%-kal haladta meg a tavaly ilyenkorit. A nyilvántartott álláskeresők gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya 6,2%-ot tett ki, ami Győr-Moson-Sopron megye valamint Budapest után a legkedvezőbbnek számított az országban.

A Körmendi térség kivételével a megye valamennyi munkaügyi kirendeltségének illetékességi területén fogyott az álláskeresők száma az előző hónaphoz viszonyítva, azonban 2012. szeptemberéhez képest csak a Szentgotthárdi, valamint a Szombathelyi körzetben következett be csökkenés. Egy év alatt a legnagyobb mértékű növekedés a Körmendi térségben történt, ez megközelítette az háromtizedet, de jelentős, közel egyötödös volt az emelkedés a Vasváriban is.

2. tábla

A munkanélküliség főbb jellemzői munkaügyi körzetenként, 2013. szeptember

Körzet	Nyilvántartott álláskeresők					Egy álláshelyre jutó munkanélküli, fő
	száma	2012. szeptember	2013. augusztus	megoszlása	közül: pályakezdők aránya	
		= 100,0				
Celldömölki	1 019	112,3	97,3	13,5	12,2	6
Körmendi	862	128,1	101,3	11,4	16,9	5
Kőszegi	626	100,0	93,6	8,3	16,0	5
Sárvári	1 205	105,1	89,5	15,9	13,0	3
Szentgotthárdi	426	90,6	97,9	5,6	9,6	2
Szombathelyi	2 722	94,9	92,3	36,0	15,7	6
Vasvári	706	119,3	99,3	9,3	17,6	4
Vas megye összesen	7 566	103,9	94,5	100,0	14,8	4

Forrás: Vas Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja.

Az egy évvel korábbihoz hasonlóan az álláskeresők között a férfiak képviseltek kisebb arányt, azonban hányaduk 1,7 százalékponttal nőtt egy év alatt, mivel számuk az átlagosnál jóval nagyobb mértékben, 7,6%-kal emelkedett. A 25 év alatti valamint a pályakezdő munkát keresők helyzete javult az adott időszakban. Előbbiek száma 1,9%-kal csökkent, míg utóbbiaké az átlagosnál kisebb mértékben 1,4%-kal emelkedett, s így az összes munkanélkülihez viszonyított hányaduk kedvezőbb képet mutatott, mint egy évvel korábban.

2013. szeptember végén 1815 betöltetlen álláshelyet kínáltak a foglalkoztatók Vas megyében, 736-tal többet, mint egy évvel korábban. Emiatt nagymértékben javultak a munkanélküliek elhelyezkedési esélyei, egy felkínált helyre 4 álláskereső jutott, 3-mal kevesebb, mint tavaly ilyenkor.

Gazdasági szervezetek

Szeptember végén 42,5 ezer gazdasági szervezetet regisztráltak Vas megyei székhellyel. A vállalkozások száma egy év alatt másfél százalékkal nőtt, összesen 38,6 ezret számláltak, ami az országos állomány 2,3%-át adta. 25–75%-os arányban társas, valamint önálló vállalkozási formában voltak bejegyezve.

A társas gazdálkodási formák gyakorisága csökkent, az egy évvel korábbinál 81-gyel kevesebbet regisztráltak. A legelterjedtebb típus, a korlátolt felelősségű társaságok száma 77-tel nőtt, a betéti társaságoké viszont 166-tal csökkent. Mindössze 48 részvénytársaság és 100 szövetkezet működött a megyében. Utóbbiak száma 14-gyel bővült az előző év azonos időpontjához képest.

A társas vállalkozások 99%-a (50 fő alatti) kis-, azon belül is döntően (10 fő alatti) mikrovállalkozás. Emellett 116 (50–249 fős) közép- és 25 (250 fős és afeletti) nagyvállalatot regisztráltak a megyében. A kisvállalkozások száma 74-gyel csökkent. Ezen belül egyedül a 10–19 fős cégekből tartottak többet nyilván, s a 0 és ismeretlen létszámúak fogyatkoztak leginkább. Egy év alatt a középvállalkozások száma hattal, a nagyvállalatoké eggyel csökkent.

Szeptember végén 29 ezer önálló vállalkozót számláltak, állományuk 2,3%-kal bővült az előző év azonos időpontjához képest. 47–33–21%-os arányban mellék- és főfoglalkozásban, valamint nyugdíj mellett tevékenykedtek. A mellékfoglalkozásban vállalkozók köre bővült leginkább, 3,7%-kal.

A vállalkozások háromtizede a mezőgazdaság, 13%-a az ingatlanügyletek, egytizede a kereskedelem, 8,4%-a a tudományos és műszaki tevékenység nemzetgazdasági ágban, s további 6,8%-a az építőiparban, 4,6%-a pedig az iparban tevékenykedett. Közülük a mezőgazdaságban, illetve a tudományos és műszaki tevékenység területén nőtt jelentősen (5,0, valamint 3,0%-kal) a szervezetek száma. Az iparban és a kereskedelemben csökkenés következett be, melyet előbbi gazdasági ágban a társas vállalkozók, utóbbiban pedig az önálló vállalkozók fogyatkozása okozott.

Szeptember végén 3252 nonprofit szervezetet volt a megyében, mely 52-vel több az egy évvel korábbinál. A civilek 41%-a az egyéb szolgáltatás, 28%-a az ingatlanügyletek, 21%-a pedig a művészet és szabadidő ágazatba sorolódott. További 6,2%-uk oktatási tevékenységet folytatott vagy egészségügyi szolgáltatást végzett. A kiemelt területek közül az utóbbi tevékenységekben regisztrált nonprofitok száma nőtt a legnagyobb mértékben, több mint háromnegyedével.

Beruházás

Július–szeptemberben tovább fokozódott a beruházási aktivitás, a teljesítések összege azonban egyik negyedévben sem érte el az előző év azonos időszakit a járműipar magas bázisa miatt. A megyei székhelyű, legalább öt alkalmazottal rendelkező gazdasági szervezetek az első kilenc hónapban összesen 79 milliárd forintot költöttek új beruházásokra, folyó áron 32 milliárd forinttal kevesebbet, mint 2012 hasonló időszakában.

A vasi szervezetek az első három negyedévben a hazai tárgyi eszköz befektetések 3,4%-át valósították meg, egy évvel korábban még 5,5%-át teljesítették. Hat megyében csökkentek a beruházások, a visszaesés Győr-Moson-Sopron után – hasonló okokra visszavezethetően – Vasban volt a legnagyobb mértékű. Az egy lakosra jutó teljesítményérték (311 ezer forint/fő) Budapest, Győr-Moson-Sopron és Komárom-Esztergom megyék után a negyedik legmagasabb értéket mutatta.

Csupán a kisebb súlyú anyagi-műszaki csoportokban (járművek, tenyész- és igásállatok, egyéb beruházások) nőtt a teljesítményérték. A külföldről beszerzett gépekre, berendezésekre az egy évvel korábbinál 25 milliárd forinttal kevesebbet költöttek, ennek ellenére a beruházások legnagyobb hányadát (48%-át) képviselték. Az ingatlanok létesítésére, rekonstrukciójára elkülönített 28 milliárd forint 3,4 milliárddal maradt el az egy évvel korábbitól, ugyanakkor

részesedése 28%-ról 35%-ra emelkedett, mivel ennél nagyobb mértékben csökkent az importberuházás összege. A hazai gyártású termelőeszközökre szánt 10 milliárd forint fejlesztés 4 milliárddal alulmúlta az előző év azonos időszakit, 13%-os hányada ennek ellenére megegyezett a tavalyival. Megélenkültek a haszonállatok termelésbe állítására szolgáló befektetések, bár a teljesítések mindössze egy százalékát képviselték.

13 gazdasági ágban nőttek, 6 helyütt pedig csökkentek a beruházások. A feldolgozóiparban 62 milliárd forint fejlesztés valósult meg, 36 milliárd forinttal kevesebb, mint egy évvel korábban, de még így is a nemzetgazdasági beruházások 78%-a itt realizálódott. A magas bázis miatt a járműiparban számottevő volt a visszaesés, a második legtöbb fejlesztést megvalósító fa-, papír- és nyomdaiparban viszont megduplázódott a teljesítések összege. A mezőgazdaságban az egy évvel korábbinál majdnem kétszer nagyobb összeget különítettek el tárgyi eszközök létesítésére, ezáltal a beruházások 6,9%-a az agráriumban valósult meg. A növekmény elsődlegesen agrárgazdasági célt szolgáló épületek kialakítását, a meglévők bővítését és korszerűsítését szolgálta.

Mezőgazdaság

A megyében tartott fontosabb haszonállat-fajok állománya az elmúlt időszakban lényegesen nem változott. A takarmányárak év eleji drágulása a termelők jövedelmi helyzetét rontotta, a tartási kedvet valamelyest visszavetette. Az előzetes adatok szerint június 1-jén lényegében ugyanannyi szarvasmarhát istállóztak a megyében, mint egy évvel korábban. A növendék utánpótlást biztosító tehénállomány ugyancsak állandósult. Országosan ugyanakkor nőtt a szarvasmarhák száma, így zsugorodott (4,0%-ról 3,7%-ra) a vasi állomány részesedése. A száz hektár mezőgazdasági területre vetített létszám szerint azonban még így is jelentős a szarvasmarhatartás a megyében. A mutató Győr-Moson-Sopron, Hajdú-Bihar, Pest és Veszprém megye után Vasban volt a legmagasabb. A sertések száma egy év alatt kissé csökkent, az anyakoca-állomány azonban stabilizálódott. A megyében a sertéshízlalás jelentősége kisebb mint a szarvasmarhatartásé, a magyarországi állomány csupán 1,1%-át gondozták itt. A száz hektárra jutó sertéslétszám területi összehasonlításban csak Heves és Nógrád megyében volt alacsonyabb az itteninél.

3. tábla

Az állatállomány alakulása

Időpont	(ezer db)						
	Szarvasmarha	Ebből: tehén	Sertés	Ebből: anyakoca	Juh	Tyúkféle	Pulyka
2010. június 1.	28	13	41	3	5	1 579	831
2010. december 1.	27	12	35	2	4	1 045	982
2011. június 1.	25	13	40	2	4	1 007	877
2011. december 1.	25	13	35	2	4	999	719
2012. június 1.	29	13	35	2	5	1 040	1 008
2012. december 1.	30	13	36	2	4	918	727
2013. június 1.	28	13	33	2	4	1 205	204

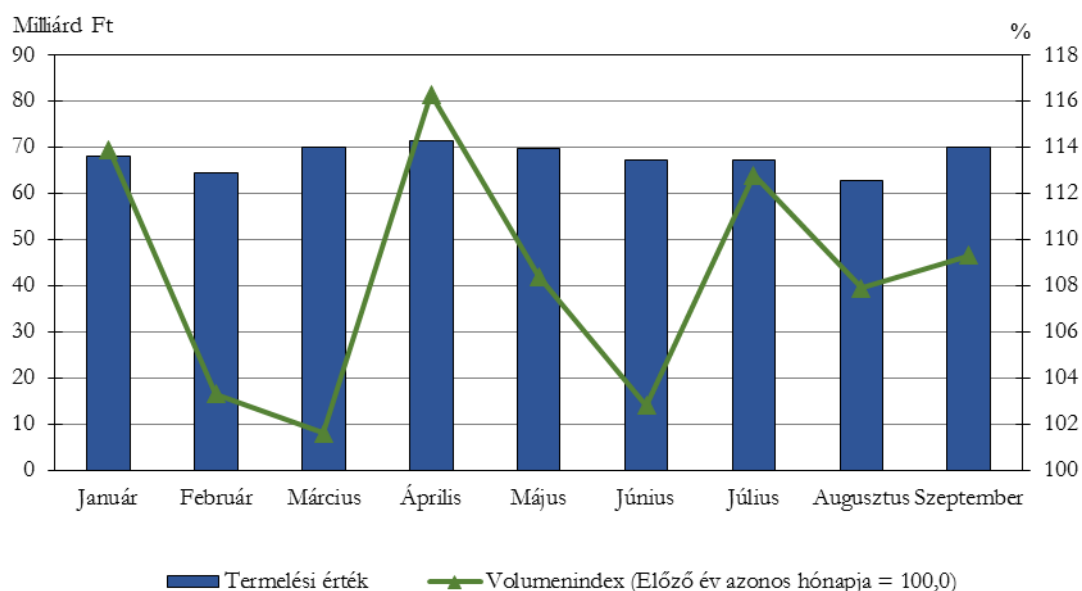
A juhtartásnak nincs hosszabb időszakra visszatekintő termelési hagyománya a megyében, az állomány nagysága sem változott. A pulykanivelés szerepe mérséklődött a feldolgozott termékek iránti külföldi kereslet csökkenése miatt, azonban még így is a nagyobb állománnyal rendelkezők közé tartozott a megye. A tyúkok száma 165 ezerrel haladta meg az egy esztendővel korábbit, ugyanakkor a teljes állomány ötödét képviselő tojóké 23 ezerrel csökkent.

Ipar

Magyarországon 2013. I–III. negyedévében a legalább 5 főt foglalkoztató, ipari tevékenységet végző vállalkozások összehasonlító áron lényegében ugyanakkora (17 563 milliárd forint) értékű árutömeget állítottak elő, mint az előző év azonos időszakában. A Vasban telephellyel rendelkező szervezetek kibocsátása hullámzóan alakult, a termelés volumene ugyancsak ingadozott, azonban mindvégig meghaladta az előző év azonos időszakit. Összességében a január–szeptemberben létrehozott termékek és a nyújtott szolgáltatások értéke (611 milliárd forint) 8,3%-kal múlta felül az egy esztendővel korábbiét. A teljesítmény az országos 3,5%-át tette ki, ami magasabb volt a tavalyinál. A kibocsátás összege a főváros és a megyék rangsorában a középmezőnybe sorolódott, a növekedés üteme viszont Bács-Kiskun és Tolna után a harmadik legmagasabb volt. Az egy lakosra vetített teljesítmény Komárom-Esztergom, Győr-Moson-Sopron és Fejér megye után az előkelő negyedik helyezést érte el.

1. ábra

Az ipari termelés alakulása, 2013^{a)}

a) A 4 főnél többet foglalkoztató vállalkozások telephely szerinti adatai.

A vasi ipar legalább 50 főt foglalkoztató szereplőinek kibocsátása 2013-ban negyedévente nem mutatott számottevő különbséget. Volumene ugyanakkor a második negyedévben megugrott, és a 6% feletti dinamika a harmadik negyedévben is megmaradt. A kibocsátás felfutását a járműipari termelőkapacitás bővítése alapozta meg. Az első kilenc hónapban a megyei székhelyű, 49-nél több alkalmazottal rendelkező ipari vállalkozások összesen 553 milliárd forint termelési értéket állítottak elő, 5,2%-kal többet, mint az előző év hasonló időszakában. A teljesítmény a hazai 3,5%-át képviselte. Országosan a termelés szerény mértékű növekedést mutatott.

Az értékesítés 5,1%-kal bővült, ezen belül a kivitel fokozódott, a hazai piac azonban tovább szűkült. Az árbevétel 86%-át kitevő export 7,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbiét, a belföldi eladás ezzel szemben 6,6%-kal elmaradt attól. Országosan ugyanakkor mind bel-, mind külföldi vonatkozásban növekedés történt, így az értékesítés 2,2%-kal nőtt.

A termelés majdnem teljes egészét adó feldolgozóipari kibocsátás volumene az első három negyedévben 5,3%-kal volt magasabb, mint egy évvel korábban. Húzóágazatában, a teljesítmény 56%-át adó járműiparban 9,6%-kal növekedett az előállított termékek értéke. Az ágazat szereplői

a gépipar együttes kibocsátásának nyolctizedét adták. A gépipar többi fontosabb ágazatában is nőtt a termelés üteme: a teljesítmény 6,5%-át adó gép, berendezés gyártásában 11%-kal, a nagyobb részesedésű villamos berendezés gyártásában 4,3%-kal.

A feldolgozóipari termelés egytizedét létrehozó vegyipar kibocsátása szerény mértékben, 1,5%-kal növekedett. Ezen belül lényegében változatlan szinten maradt a termelés a teljesítmény kétharmadát adó vegyi anyag, termék gyártásában, a kisebb részesedésű gumi-, műanyag termék előállításban viszont 3,0%-kal emelkedett. A termelésből külön-külön 4%-kal részesedő textil- és bőriparban, valamint az egyéb feldolgozóiparban tíz százalék feletti volt a bővülés. Az előbbi területen elsősorban a bőrtermékek gyártása, az utóbbiban pedig a bútorgyártás értékesítési lehetőségei javultak jelentősebben. A kibocsátás ugyancsak 4%-át adó élelmiszeripar piaci pozíciói ezzel szemben belföldön és külföldön egyaránt kedvezőtlenebbé váltak. A termelésből 3–3%-kal részesedő fa-, papír- és nyomdaiparban, illetőleg a fémfeldolgozásban a korábbinál kisebb volumenű megrendelések miatt a teljesítmény több mint tíz százalékkal elmaradt az előző év azonos időszakától.

Az első kilenc hónapban az élelmiszeripar és a vegyipar kivételével a feldolgozóipar valamennyi fontosabb ágazatcsoportjában a bevételek több mint fele külföldi vevőktől származott, a gépipari ágazatok mellett az egyéb feldolgozóipar, illetve a textil- és bőripar esetében ez a hányad az átlagosnál nagyobb volt. A csaknem teljes egészében külföldre szállító járműipar kivitele egytizedével nőtt, így az értékesítés volumenét alig befolyásolta a belföldi eladás 14%-os visszaesése. A villamos berendezés gyártása értékesítési lehetőségeit ugyancsak a kivitel alapozta meg, de a bővülés fele akkora volt, mint a gépipar többi ágazatában.

A vegyiparban az árbevétel kétharmadát kitevő hazai forgalom 1,7%-os csökkenését ellensúlyozta az export majdnem egytizedes bővülése. Az egyéb feldolgozóiparban a bel- és a külföldi eladás hasonló növekedést mutatott, a döntően exportra termelő textil- és bőriparban az itthoni értékesítés egynegyedcsökkenését szinte teljesen kompenzálta a kivitel 16%-os növekedése. A fémfeldolgozásban a belföldi piacról befolyt árbevétel volumene ötödével haladta meg az egy évvel korábbit, viszont nem tudta pótolni a teljes összeg háromnegyedét adó export 16%-os visszaesését. Az élelmiszeripar és a fa-, papír- és nyomdaipar versenypozíciója mindkét értékesítési irányban kedvezőtlenül változott.

A megyei székhelyű, 49 főnél több munkavállalóval rendelkező ipari vállalkozásoknál az első három negyedévben 1,1%-kal (226 fővel) kevesebben álltak alkalmazásban, mint 2012 hasonló időszakában. Tömeges munkaerő felvétel egyedül a járműiparban történt, az élelmiszeriparban, valamint a textil- és bőriparban ugyanakkor számottevően csökkent az alkalmazottak állománya. A termelés és a létszám ellentétes irányú változása következtében 6,4%-kal javult a termelékenység az iparban. Az egy foglalkoztatottra vetített 28 millió forint termelési érték azonban még így is közel 6 millió forinttal elmaradt az országostól, a főváros és a megyék rangsorában pedig a középmezőnyben helyezkedett el. Az eltérő technológiai színvonal, gépesítettség és emberi-erőforrás szükséglet miatt jelentősen szóródott a termelékenység szintje a feldolgozóiparban. A járműiparban közel hatszor nagyobb értéket állított elő egyetlen alkalmazott, mint az élőmunka-igényes textil- és bőriparban.

Építőipar

Országosan a harmadik negyedévben 13%-kal élénkült az építőipari tevékenység, az első kilenc hónapban pedig a termelés volumene 7,7%-kal volt magasabb az előző év azonos időszakánál. Vas megyében az első negyedévi visszaesést a másodikban már növekedés váltotta fel, a teljesítmény azonban a harmadikban volt a legmagasabb, volumene egy év alatt megduplázódott, ami az út, vasútépítési ágazat termelésével hozható összefüggésbe. A január–szeptemberi időszakban az országos termelésből 3,5%-kal részesedő Vas megyei vállalkozások együttesen 29 milliárd forint értéket állítottak elő, egynegyedével többet, mint 2012 I–III. negyedévben.

A megyéket tekintve a növekedés 4,4 és 49% között változott, a sorban Vas a középmezőnyben foglalt helyet. Az országost meghaladó egy lakosra vetített termelési érték (115 ezer forint) csupán a főváros építőipari vállalkozásainak teljesítményétől maradt el.

Az építőipari termelés több mint nyolctizedét adó egyéb építmények építése főcsoportban a kibocsátás volumene közel négytizedével nőtt, miközben az épületek építéséhez kapcsolódó tevékenységeket tekintve számottevően csökkent a teljesítmény. Az egyéb építmények kivitelezésében döntően az út, vasút építésre szakosodott vállalkozások jutottak szerephez, míg az épületek tekintetében a lakó- és nem lakó épületépítések, valamint az épületgépészet adták az előállított érték döntő hányadát.

A kivitelezési feladatok értéke az építőipari ágazatokat véve különböző mértékben változott az első kilenc hónapban, így módosult a termelés szerkezete. Egyértelműen az egyéb építmények építése terület dominált, az itt elvégzett feladatok az építőipari teljesítmény több mint kétharmadát tették ki. Mellette az épületek építése ágazat 3,7 milliárd forintot érő teljesítményével jóval átlag alatti növekedést produkált, míg a speciális szaképítési munkák volumene elmaradt az egy évvel korábbitól. Mindezek eredményeképpen nőtt (7,4 százalékponttal) az alapvetően egyéb építmények kivitelezésére szakosodott vállalkozások részesedése, miközben a speciális szaképítés és az épületépítések egyaránt veszítettek súlyukból.

4. tábla

Az építőipari termelés alakulása alágazatok szerint, I–III. n. év

(százalék)

Ágazat	Építőipari termelés		
	megoszlása		volumenindexe, 2012. I–III. n. év =100,0
	2012	2013	
Építőipar összesen	100,0	100,0	124,4
Ebből:			
Épületek építése	14,8	12,6	107,4
Egyéb építmény építése	60,8	68,2	138,9
ezen belül: út, vasút építése	57,4	67,0	144,6
Speciális szaképítés	24,4	19,2	98,4
ezen belül: épületgépészeti szerelés	16,4	13,5	102,9

Az egyéb építmények építésén belül jelentősen emelkedett az út, vasút építése alágazat teljesítménye, a jóval kisebb részarányt képviselő közműépítéseké pedig az egy évvel korábbi időszakot jellemzőnél is nagyobb mértékben esett vissza.

A 7,4%-os teljesítménynövekedést felmutató, épületek építésével foglalkozó vállalkozások csupán a termelés 13%-át adták. A speciális szaképítési tevékenységet folytató szervezetek ugyanakkor 1,6%-kal kisebb értéket állítottak elő, ami a munkák közel ötödét tette ki. Utóbbi alapterveken belül a befejező építések és az egyéb speciális szaképítés iránt egyaránt kisebb igény mutatkozott, az épületgépészeti szerelések volumene ugyanakkor az I–III. negyedévben szerény mértékben meghaladta az előző év azonos időszakit.

Az építőiparban előállított érték több mint kétharmada a legalább félszáz munkavállalóval rendelkező vállalkozásokhoz kapcsolódott. Ezek a szervezetek döntő szerephez jutottak az egyéb építmények építését szolgáló projektek kivitelezésében, ezen kívül a speciális szaképítési ágazatban elkönnyvelt munkák közel négytizedét is ők jegyezték, miközben építőipari tevékenységük volumene egy év alatt háromtizedével nőtt. A kibocsátás nem egészen egynegyedét adó 10–49 fős vállalkozások teljesítménye az átlagosnál kisebb mértékben, 19%-kal bővült. Ezek a szervezetek leginkább az épületek építésében működtek közre, de tevékenységi szerkezetükben a speciális szaktudást igénylő feladatok is az átlagosnál nagyobb hangsúlyt kaptak. Az építőipari produktumból mindössze 8,3%-kal részesedő 5–9 fős mikrovállalkozások 2012. január–

szeptemberéhez viszonyítva csak minimális mértékben (1,5%) növelték termelésüket és leginkább szaképítési feladatokat végeztek, teljesítményük ötödét emellett épület-, 17%-át egyéb építmények építése adta.

A tárgyidőszakban kötött új szerződések 34 milliárd forintos összértéke háromtizedével elmaradt az egy évvel korábbtól. Ebből 28 milliárd az egyéb építmények kivitelezésével, azon belül is döntően közlekedési infrastruktúra fejlesztéssel foglalkozó megyei vállalkozások tevékenységéhez kapcsolódott, míg az épületek építése ágazatban előirányzott összeg alig haladta meg az 5,5 milliárd forintot. A vállalt építőipari munkák az elkövetkező időszakban is elsősorban az egyéb építmények, azon belül is jelentős részben közlekedési hálózat építésére létesített kapacitásokat kötnek le, ugyanis a tárgyidőszak végi 14,3 milliárd forint szerződésállomány kilenczete ezekkel kapcsolatos feladatokra vonatkozott, értéke ugyanakkor közel harmadával volt kisebb mint 2012. szeptember végén.

Lakásépítés

Az első kilenc hónapban továbbra sem javult a lakáspiaci helyzet az országban. Összesen 4077 új lakás épült, 37%-kal kevesebb, mint a szintén kedvezőtlen képet mutató előző év azonos időszakában. A megyék közül mindössze kettőben, illetve a fővárosban mértek növekedést, a többiben csökkenés következett be.

Vas megyében szeptember végéig 91 lakás kapott használatbavételi engedélyt, ami 38%-kal kevesebb az előző év azonos időszakánál. Az új lakások 46%-a a megyeszékhelyen, további közel egyharmada pedig a többi városban épült. A legnagyobb mértékben a községekben esett vissza az új lakások száma, a tavaly ilyenkorinál több mint héttizeddel kevesebbet, 18-at adtak át.

Az építetőkörben továbbra is a természetes személyek szerepe a meghatározó, a január–szeptemberben épített lakások több mint hattizedét a lakosság építtette. Saját használatra készült az új építések 56%-a, értékesítés céljára pedig mintegy harmada. Utóbbiakat Szombathelyen, Celldömölkön és Szentgotthárdon adták át.

Az építési cél, illetve az építetőkör változásával a használatba vett lakások szobaszám szerinti összetétele, illetve nagysága is módosult. A négy, vagy annál több szobával épített lakások hányada 43%-ra, s ezzel egyidejűleg az átlagos alapterület 105 m²-re csökkent.

A kiadott engedélyek száma a lakásépítési kedv jelentős javulását jelzi a megyében. Míg országosan az építési hatóságok szeptember végéig az előző év azonos időszakánál csaknem egyharmaddal kevesebb lakásépítési engedélyt adtak ki, addig Vas megyében jelentős növekedés következett be. Az első három negyedévben összesen 347 lakás építését tervezték, ami 1,9-szer több 2012 első kilenc hónapjánál. Az építkezések 56%-a Szombathelyen, több mint háromtizede pedig a többi városban valósulhat meg. Utóbbiak közül kiemelkedik Sárvár, ahol az engedélyek több mint egyhatodát adták ki az első három negyedévben. A társasházi formában épülő lakásokra vonatkozó engedélyek száma kimagaslóan megnőtt Vasban, ami a vállalkozások által építtetett, elsősorban értékesítésre szánt otthonok kínálatának növekedését vetíti előre.

Szeptember végéig 69 nem lakóépület építésére adtak ki engedélyt a megyében, ami 4,2%-kal kevesebb, mint az előző év azonos időszakában. 26%-uk nem lakójellegű mezőgazdasági épületre, 8,7%-uk pedig ipari épületre, raktárra szolt.

2013 első kilenc hónapjában 8 lakás szűnt meg Vasban, 32-vel kevesebb, mint tavaly ilyenkor. Az átlagos alapterületük 68 m²-ről 64 m²-re csökkent. A megszűnés oka többnyire avulás, illetve lakásépítés volt.

Turizmus

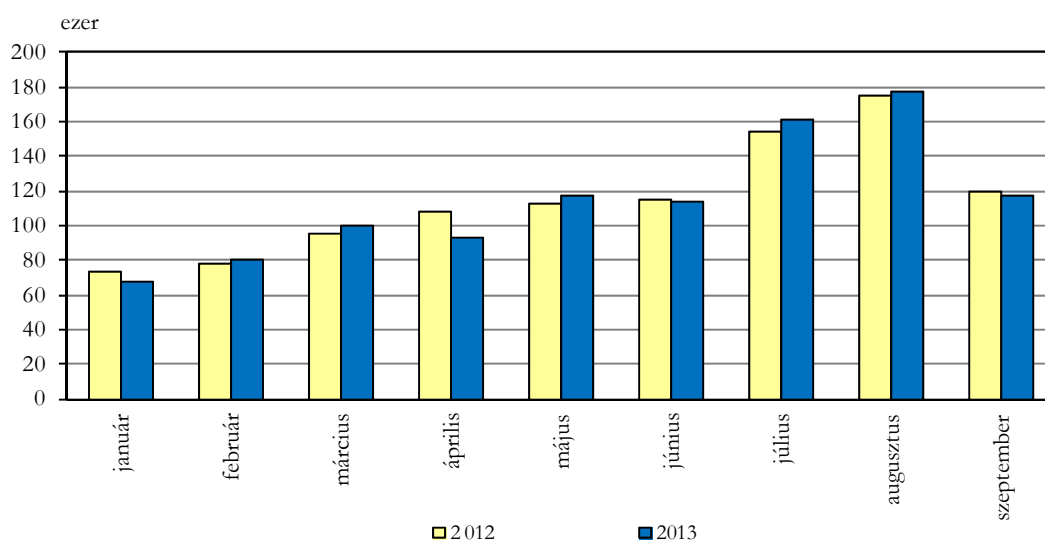
Az országgal ellentétben a vasi szálláshelyek iránt mérséklődött a kereslet. Az első kilenc hónapban összesen 315 ezer vendég látogatott a megyébe, 2,1%-kal kevesebb, mint 2012 hasonló

időszakában. A vendégéjszakák száma (1025 ezer) kismértékben (0,5%-kal) csökkent, így az átlagos tartózkodási idő (3,3 éjszaka) valamelyest hosszabbodott. A hazai látogatók az egy évvel korábbihoz hasonlóan átlagban 2,9 éjszakát, a külföldiek 3,6 éjszakát foglaltak le az egységeken. Mindkét vendégkörben az átlagos tartózkodási idő hossza meghaladta az országost. Az I–III. negyedévben a vasi egységek látták vendégül a magyarországi szálláshelyeken megszállt turisták 4,6%-át, és bonyolították le a forgalom 5,6%-át.

Az idegenforgalmi főszezonon kívüli turisztikai szempontból frekvenciát tavaszi ünnepek közül a húsvét és a pünkösöd ebben az évben márciusra és májusra esett. Elsősorban ezzel függött össze, hogy a vendégforgalom áprilisban és júniusban elmaradt az előző év azonos időszakától. Emellett januárban és szeptemberben csökkent a látogatottság a megyében.

2. ábra

A vendégéjszakák száma

Mivel a belföldi vendégéjszakák száma enyhén (0,4%-kal) növekedett, a külföldi viszont 1,3%-kal csökkent, ezért valamelyest mérséklődött a forgalomban nagyobb arányt képviselő nemzetközi turizmus súlya. Január–szeptemberben a látogatók fele volt magyar, a forgalomból viszont kisebb arányban (46%-kal) részesedek. A külföldi vendégéjszakák 93%-át az Európai Unió tagállamaiból érkezett vendégek foglalták le. Majdnem minden harmadik vendégéjszaka a cseh állampolgárokhoz kötődött, ezzel vezető szerephez jutottak. A szomszédos Ausztriából érkezett látogatók a forgalomból 27%-kal részesedtek, majd a németek következtek 24%-kal. A leghosszabb ideig a németek és a svájciak maradtak a vendégházakban.

Mind a hazai, mind a külföldi látogatóknak köszönhetően nőtt a szállodák forgalma, a határon túli látogatók csökkenő érdeklődése miatt viszont mérséklődött a többi szálláshelyé. Emiatt tovább erősödött a hotelek elszállásolásban betöltött szerepe, a vendégéjszakák nyolctizedét realizálták. A tavalyinál kisebb forgalom ellenére javult a szálláshelyek kihasználtsága. A lekötöttség mértéke magasabb volt, mint Győr-Moson-Sopron és Zala megyében, sőt felülmúlta az országost is. Összességében az üzemeltetők az I–III. negyedévben a szobák csaknem felét, a férőhelyek egyharmadát tudták kiadni. Az átlagosnál jobb kihasználtsággal a magasabb színvonalú szolgáltatásokat kínáló hotelek, illetőleg a gyógyszállók üzemeltek.

A vendéglátók az első kilenc hónapban összesen 13,2 milliárd forint bevételt könyveltek el, folyó áron 6,7%-kal többet, mint 2012 azonos időszakában. A teljes összeg felét kitevő szállásdíjból 430 millió forinttal, és a háromtizedét adó kiegészítő szolgáltatások értékesítéséből 452 millió forinttal többet, az egyötödét kitevő vendéglátásból viszont 18 millió forinttal kevesebbet realizáltak az üzemeltetők 2012 első kilenc hónapjához képest. A bevételből nagyobb

arányban részesedtek a szállodák, mint a vendégforgalomból, mivel a teljes összeg kilenctizede a hotelek üzemeltetőinek számlájára folyt be.

A 2012-ben bevezetett belföldi forgalomban felhasználható Széchenyi Pihenőkártya egyre fontosabb szerepet tölt be a szolgáltatási díjak kiegyenlítésében. Az időszak végén a megyében működő egységek héttizede fogadta el fizetőeszközként a SZÉP kártyát. A hazai turisták az első három negyedévben 823 millió forint értékű szolgáltatást fizettek ki vele, az összeg a belföldi bruttó szállásdíj háromtizedét tette ki.

Közúti közlekedési balesetek

2013 első kilenc hónapjában 11 557 személyi sérüléssel járó baleset történt az ország közútjain, 0,3%-kal kevesebb, mint az előző év azonos időszakában. Vas megye baleseti statisztikája az országosnál is kedvezőbben alakult, összesen 336 esetet regisztráltak, ami 13%-os csökkenést jelent az előző év azonos időszakához képest. Kimenetelük is jelentősen javult: fele annyi halálos kimenetelű történt, miközben országosan 0,3%-os növekedést könyvelhettek el. A könnyű és a súlyos sérüléssel járók száma is csökkent, előbbi részaránya 16, utóbbi 2,6%-kal lett kevesebb. Az alkoholos befolyásoltság változatlanul a balesetek nyolcadában játszott szerepet.

A balesetek döntő többsége (92%-a) járművezetők hibájából következett be, ezen belül a gyorsshajtás, az elsőbbség meg nem adása, illetve a szabálytalan irányváltás és kanyarodás a leggyakoribb előidéző ok. Jelentősen – 9-ről 17-re – nőtt a gyalogosok által okozott balesetek száma.

Január–szeptemberben 449 személy sérült meg a közutakon, 13%-kal kevesebb, mint 2012. ugyanezen időszakában. A közúti balesetben elhalálozottak száma 22-ről 9-re, arányuk pedig 4,2-ről 2,0%-ra csökkent. Miközben országosan súlyosan és könnyebben többen sérültek meg balesetben, addig a megyében mindkét esetben csökkenést regisztráltak. Előbbiek hányada 12, utóbbiaké 10%-kal esett vissza.

További információk, adatok (linkek):

[Táblázatok](#)

[stADAT-táblák](#)

[Módszertan](#)

Elérhetőségek:

Felelős szerkesztő: Nyitrai József főosztályvezető

További információ: Kása Katalin

Telefon: (+36-96) 502-423, katalin.kasa@ksh.hu

Info.gyor@ksh.hu telefon: (+36-96) 502-400